

No. 10
ROTTERDAMSCH E ELECTRISCHE TRAM

Verslag omtrent den toestand van de Rotterdamsche Electrische
Tram over het jaar 1936.

**Toestand en
ontwikkeling
van het bedrijf.**

Uit de aan het einde van dit verslag opgenomen Balans en Bedrijfsrekening blijkt, dat, evenals over de acht voorafgaande boekjaren, ook over het boekjaar 1936 de exploitatie van het tramnet en van de autobusdiensten een nadeelig saldo heeft opgeleverd. Het nadeelig saldo over 1936 bedroeg f 2.051.657,77⁵. Laat men de wachtgelden buiten beschouwing, dan kan worden gezegd, dat over 1936 het nadeelig saldo minder heeft bedragen dan op de Begrooting was geraamd.

Dit resultaat werd verkregen niettegenstaande de opbrengst van het reizigersvervoer niet minder dan f 370.353,32 beneden de raming bleef.

Commissie. De Commissie voor de Bedrijven was op 31 December 1936 samengesteld als volgt: Wethouder-Voorzitter: de heer A. B. de Zeeuw; leden: de heeren H. E. v. d. Brule, Mr. T. de Jong Tzn., A. A. Lührs, Mr. F. A. Nelemans, C. Rotmans Jr. en J. Wacht.

Als Secretaris was aan de Commissie toegevoegd: de heer J. Hasper.

Personeel.

Op 31 December 1935 waren in dienst van de R. E. T.:
in vasten dienst: 93 ambtenaren op maandsalaris

1990 " " weekloon

totaal 2083

in lossen dienst: 9 ambtenaren op maandsalaris (w.o. 1 wachtgelder)

10 " " weekloon (w.o. 2 wachtgelden)

totaal 19

tezamen dus 2102 personen.

Op 31 December 1936 waren in dienst van de R. E. T.:

in vasten dienst: 134 ambtenaren op maandsalaris

1711 " " weekloon

totaal 1845

in lossen dienst: 5 ambtenaren op maandsalaris

23 " " weekloon

totaal 28

tezamen dus 1873 personen.

Overzicht der lijnen met electrische tractie, welke

Lijn.	Eindpunten der lijnen.	Lengte in	
		Enkel spoor.	Dubbel spoor.
1	Honingerdijk—Schiedam	—	9336 ^s
2	Station D. P.—Vlaskade	35	9157 ^s
3	Station D. P.—Groene Zoom	—	3972 ^s
4	Maasstation—Schiedam	61	5358 ^s
5	Spangen—Oudedijk	36	3238
6	Schieweg—Maasstation	62	2442
7	Crooswijk—Aelbrechtsplein	—	4027
9	G. J. Mulderstraat—Lange Hilleweg	—	2338 ^s
10	Spangen—Hillegersberg	83	7278 ^s
11	Mathenesserplein—Lischplein	39	3814 ^s
14	Willemsplein—Hillegersberg	179	4669
15	Oudedijk—Ruigeplaatbrug	64	3902 ^s
16	Marconiplein—Oudedijk	—	1020
Totaal		559	60555

Gemiddelde exploitatie-lengte van een tramlijn: 8277 Meter.

op 31 December 1936 in exploitatie waren.

Meters.		Geëxploiteerd over andere lijnen.
Totale lengte.	Exploitatie- lengte.	
18673	9475	138 ⁵ M. over lijn 3, 5, 9 en 11.
18350	9427	234 ⁵ „ „ „ 1, 4 en 11.
7945	8704 ⁵	4732 „ „ „ 1, 2 en 4.
10778	8318 ⁵	2899 „ „ „ 1, 2 en 3.
6512	7652 ⁵	4378 ⁵ „ „ „ 1, 2, 4 en 11.
4946	5006 ⁵	2502 ⁵ „ „ „ 1, 2, 3, 4, 5, 9 en 11.
8054	7462 ⁵	3435 ⁵ „ „ „ 1, 2, 4, 5 en 11.
4677	8983 ⁵	6645 „ „ „ 1, 2, 3, 4, 5 en 11.
14640	9669	2307 ⁵ „ „ „ 1, 3 en 5.
7668	6023 ⁵	2170 „ „ „ 1, 2, 3 en 6.
9517	8465	3617 „ „ „ 1, 2, 3, 4, 10, 11 en 15.
7869	10018 ⁵	6052 „ „ „ 2, 4, 5, 6, 7, 10 en 14.
2040	8398	7378 „ „ „ 1, 2, 3, 4, 5, 10, 14 en 15.
121669	107604	

Bezittingen en Kapitaals-uitgaven. De boekwaarden der van de R. E. T. M. overgenomen bezittingen waren op 31 December 1936 (na aftrek der afschrijvingen) als volgt:

Baan	f	863.636,28
Bovenleiding	„	372.525,—
Rollend materieel	„	621.596,59
Hulpvoertuigen en paarden	„	2.759,06
Terreinen en gebouwen	„	1.780.084,75
Meubilair en kantoorbehoeften	„	2.500,—
Werktuigen en verdere inventarissen der werkplaatsen en remises	„	14.325,—
	f	3.657.426,68

Sedert de overname van het bedrijf der R. E. T. M. kwamen de volgende uitbreidingen ten laste van den kapitaaldienst en waren de boekwaarden op 31 December 1936 als volgt:

48 Autobussen	f	38.323,30
Sporen en bovenleiding	„	861.344,09
Rollend materieel (nieuwe motor- en aanhangwagens, alsmede verbouwing van motor- en aanhangwagens	„	4.816.168,68
Vrachtautomobielen, enz.	„	58.406,28
Werktuigen en gereedschappen	„	41.605,24
Wachtlokalen	„	51.263,30
Terreinen en gebouwen	„	154.082,96
	f	6.021.193,85

In totaal was alzoo op 31 December 1936 in het bedrijf vastgelegd een bedrag van f 9.678.620,53.

Voor de in 1936 verwerkte bedragen zij verwezen naar Bijlage I.

Tramlijnen. Op 31 December 1936 waren in exploitatie 13 lijnen overeenkomstig den staat op bladz. 2 en 3.

Met ingang van 1 Juli 1936 werd het tramnet belangrijk gewijzigd. Lijn 1 werd met ingang van genoemden datum geëxploiteerd over het traject Honingerdijk-Beursplein - Nieuwe Binnenweg - Schiedamscheweg - Schiedam, terwijl lijn 8 werd opgeheven; lijn 5 werd geëxploiteerd over het traject Oudedijk-Beursplein-Coolsingel-West Kruiskade-Vierambachtsstraat-Spangen, terwijl lijn 17 werd opgeheven; voor lijn 11 werd de vroegere route Lischplein-Coolsingel-Nieuwe Binnenweg-Mathenesserplein hersteld; lijn 15 werd geëxploiteerd over het traject Oudedijk-Zaagmolenstraat-Spoorsingel-Kruiskade-'s-Gravendijkwal-Parksluizen-Ruigeplaatbrug, terwijl lijn 22 werd opgeheven; lijn 16 werd geëxploiteerd over het traject Oudedijk-Hugo de Grootstraat-Station D. P.-Nieuwe Binnenweg-Marconiplein; het eindpunt Groene Hilledijk van lijn 3 werd verlegd naar den Groenezoom en het eindpunt Aert van Nesstraat van lijn 9 werd verlegd naar het Station D. P.; voorts werden nog opgeheven de lijnen 12, 13, 18, 21 en 23 terwijl een nieuwe lijn 7 (Aelbrechtsplein-Kruiskade-Beursplein-Oostplein-Crooswijk) en een nieuwe lijn 10

(Spangen-Schiedamscheweg-Westzeedijk-Beursplein-Jonker Fransstraat-Zaagmolenstraat-Kootsche Kade) in exploitatie werden genomen.

Met ingang van 28 November 1936 werd het eindpunt Station D. P. van lijn 9, bij wijze van proef, verlegd naar de Gerrit Jan Mulderstraat.

Naast de cijfers uit het overzicht op bladz. 2 en 3 kan hier nog vermeld worden de totale lengte der hulpsporen; op 31 December 1936 bedroeg deze 12.198 m. De totale lengte der remisesporen bedroeg 7.776 m.

Autobuslijnen. Op 31 December 1936 waren autobuslijnen in exploitatie volgens onderstaand overzicht.

Overzicht der autobuslijnen, welke op 31 December 1936 in exploitatie waren.		
Lijn	Eindpunten der lijnen.	Lengte in Meters.
A	Coolsingel—Katendrecht	4.750
C	Prinsenhofd—Parkkade	4.800
D	Rotterdam—Overschie [—Delft]	6.950
E	Vlaskade—Vondelingenplaat	12.600
F	Vlaskade—Heijplaat—Pernis	9.450
H	Boschpolderplein—Bergweg	5.600
K	Schiedam: Station—Rembrandtlaan . . .	3.300
M	Schiedam: Rozenburgerplein—Broersvest (Tramhalte)	1.900
	Totaal . . .	49.350
Gemiddelde exploitatie-lengte van een autobuslijn: 6169 Meter.		

Behalve bovengenoemde lijnen is sedert 10 December 1934 in exploitatie autobuslijn 8a (Beursplein-Rozenburgerplein [Schiedam]); de dienst is echter beperkt tot eenige ritten 's morgens vroeg en 's avonds laat.

Met ingang van 1 Juli werd autobuslijn E in exploitatie genomen; terwijl met ingang van genoemden datum door autobuslijn D een dienst op Delft wordt onderhouden; de lengte van het traject Rotterdam-Delft bedraagt 16 km.

Werkzaamheden aan den weg. A. Vernieuwen, verwisselen en lichten van sporen.

De in 1935 begonnen vervanging van groefrails door Vignola-spoorstaven op den Rotterdamschedijk werd in 1936 voortgezet, waarbij tevens onder de sporen een steenslagbed werd aangebracht.

Op den Westzeedijk werden de sporen vanaf de Kievitslaan tot aan de Van Vollenhovenstraat verwisseld. Op het Hofplein werden de sporen vanaf den verbindings-

wissel tot aan de wissels bij het Strooveer gelicht en vernieuwd; op den Spoorsingel werden de sporen eveneens gelicht, terwijl één spoor werd vernieuwd.

Op den Beukelsdijk werden vanaf het Henegouwerplein tot aan de Adriën Mildersstraat de sporen belangrijk omhoog gebracht. Voorts werden nog gelicht de sporen op den Schiedamscheweg tusschen de Watergeusstraat en de van Duylstraat, de sporen op den Mathenesserweg bij de Mathenesserbrug, de sporen op den Mathenesserdijk vanaf de Mathenesserbrug tot aan den afrit naar Spangen, de sporen op het Mathenesserplein, op den oprit Boompjes, op den Straatweg te Hillegersberg, in de Henegouwerlaan en nabij de Parksluizen.

Op den Groenezoom werden de sporen gelicht en ten deele verlegd; ook op het Putscheplein werden de sporen gelicht en verlegd. De lus aan den Langen Hilleweg werd ingekort, terwijl op den Kreekweg de sporen tot aan de Westvarkenoordschebrug werden verlegd in verband met de doortrekking van sporen naar het Feijenoord-Stadion.

Op de Gedempte Botersloot werden twee stukken spoor vernieuwd, terwijl in de 2e Middellandstraat en in de Vierambachtsstraat eenige stukken spoor werden gelicht en vernieuwd. In de Isaäc Hubertstraat werden wijzigingen aangebracht in den wisselkam voor de Centrale werkplaats.

De buiten dienst gestelde sporen in de Carnisselaan werden verwijderd.

B. Kruisingen en wissels.

De in 1935 aangevangen vernieuwing van de kruising Van der Takstraat-Prins Hendrikkade werd in 1936 voltooid. Voorts werden vernieuwd de kruising bij het Strooveer, de kruising vóór de Mathenesserbrug en de kruising Willemsbrug-Boompjes.

In verband met de doortrekking van de sporen op den Kreekweg naar het Feijenoord-Stadion werd ter hoogte van de Westvarkenoordschebrug een dubbelsporige spoordriehoek ingebouwd.

In verband met de netwijziging werd in de Wolphaertsbocht een nieuwe kruising met de sporen van de R. T. M. ingebouwd, terwijl voorts ook de verbinding Linker-Rottekade-Zaagmolenbrug tot stand werd gebracht.

Een nieuwe wissel werd ingebouwd in de Wolphaertsbocht bij de Boergoenschestraat, alsook een compleet verbindingswissel op den Rotterdamschedijk. De volgende wissels werden vernieuwd: Reederijstraat-Boompjes, Middellandstraat bij de Henegouwerlaan (2 stuks), Coolsingel-Aert van Nesstraat, Mathenesserbrug, Westnieuwland, Boompjes-Reederijstraat, Stationsplein ter hoogte van de voormalige „Arena”, Nieuwe Binnenweg bij de brug en Stieltjesplein.

Van verschillende kruisingen werden een of meerdere hartstukken vernieuwd. Herstellingswerkzaamheden werden verricht aan de kruising op het Stationsplein ter hoogte van de Delftschestraat; deze kruising werd tevens gelicht.

De verbindingswissel aan de Boompjes, alsmede de wissel op den Noordsingel bij de trambrug en bij de Zomerhofstraat werden verwijderd.

C. Bogen.

Vernieuwd werden: Reederijstraat-Boompjes (beide bogen), oprit Kreekweg-Westvarkenoordschebrug (beide bogen), Westvarkenoordschebrug-zuidelijke afrit

(binnenboog), Langebrug (binnenboog), Gedempte Botersloot-Pompenburgsingel (buitenboog, gedeeltelijk), Boompjes-Willemsbrug (beide bogen), West-Kruiskade ter hoogte van het voormalig Roxy-theater, Beursplein vanaf de kruising bij de kiosk tot aan den wissel richting Kolkade, Stationsplein ter hoogte van de voormalige „Arena” (buitenboog), Langegeer-Groenezoom (binnenboog).

D. A a n l e g.

In verband met de netswijziging werden sporen gelegd in de Wolphaertsbocht vanaf de Carnisselaan tot aan de Boergoenschestraat.

Voor een verbinding met het Feijenoord-Stadion werden sporen aangelegd vanaf de Westvarkenoordschebrug tot aan het Stadion, alwaar ook vier opstelsporen werden aangelegd. In totaal werd voor deze verbinding circa 2.600 m spoor gebruikt.

Tenslotte werd nog een begin gemaakt met den aanleg van sporen op en nabij de nieuwe Bergwegbrug.

Gebouwen en terreinen. Op 31 December 1936 had de R. E. T. de volgende gebouwen en terreinen in eigendom.

1°. Remise met centrale werkplaats, hoofdkantoor, bijgebouwen en erven aan de Isaäk Hubertstraat, ter gezamenlijke grootte van 82,36 A. Het complex bestaat uit:

- a. een remise met centrale werkplaats,
- b. hoofdkantoor,
- c. een bijgebouw met 23 kantoorlokalen, 2 teekenkamers, conferentiekamer, kleedingmagazijn, enz.,
- d. een garage;

2°. Remise en erve aan den Oostzeedijk 84 (groot 34,48 A.) met de westelijke helft van de Elisabethstraat. Overeenkomstig het besluit van den Gemeenteraad van 17 April 1930 werden ten behoeve van den dienst der R. E. T. door de gemeente Rotterdam van den heer W. G. A. v. d. Lugt gekocht de perceelen aan den Oostzeedijk 90 en 98 ter gezamenlijke grootte van 39,51 A. Deze perceelen werden aan den dienst van Gemeentewerken in beheer gegeven;

3°. Remise met loodsen, werkplaatsen en erve aan de Schiekade 133. Het complex (groot 36,91 A.) bestaat uit: een remisegebouw met werk- en dienstlokalen, paardenstal en zolder, een autogarage en een hoefstal, en heeft een voor- en een achterterrein, respectievelijk aan de Schiekade en den Molenwaterweg gelegen;

4°. Remise en erven aan de Velgersdijkstraat 2 en 4 (groot 22,24 A.); deze remise werd in 1929 met ongeveer 1000 m² grondoppervlakte uitgebreid, waarvan alleen de opstand eigendom der R. E. T. is, terwijl de grond van de gemeente Rotterdam werd gehuurd. Op dezelfde wijze werd in 1930 het complex uitgebreid ten behoeve van den bouw van een garage en van een bergplaats voor de Afdeling Weg en Werken. In totaal werd van de gemeente Rotterdam 1022 m² grondoppervlakte in huur verkregen;

5°. Remise met bovenwoningen, loods en erve aan den Nieuwen Binnenweg 362—386 en Schoonebergerweg 13 (groot 72,32 A.). De remise is voor een gedeelte overbouwd met woningen, n.l. 22 aan de zijde van den Nieuwen Binnenweg, 1 op

den hoek van den Nieuwen Binnenweg en den Schoonebergerweg en 1 aan den Schoonebergerweg;

6°. Remise en erve aan de Kootsche Kade, Willem van Hillegaardsbergstraat en Hillegondastraat te Hillegersberg (groot 79,90 A.);

7°. Perceelen weiland, watering en weg aan den 's-Gravenweg te Rotterdam, ter gezamenlijke grootte van 101,19 A.;

8°. Weg en weiland nabij de Delftsche Schie te Overschie (tezamen groot 3.90 A.). De perceelen vormen een deel van den openbaren weg en zijn dus voor het bedrijf niet van waarde;

9°. Mede-eigendom van 6 c.A. in een huis en erve aan den Straatweg naar Rotterdam te Overschie;

10°. Wachthuisjes (Stationsplein, Mauritsweg, Eendrachtsweg, Westzeedijk bij den Pieter de Hoochweg, Parkkade, Westplein, Coolsingel, Middensteiger, Hofplein (2 stuks), Henegouwerplein, P. C. Hooftplein, Schiedamscheweg, Witte Dorp, Lange Geer, Wolphaertsbocht (Carnissebuurt), Wolphaertsbocht bij het Karel de Stoutplein, Heijplaat, Brielschelaan bij de Wolphaertsbocht, Putschelaan bij de Graansilo, Putscheplein, Maasstation, Schans, Schansweg en Pompstation [Schiedam]);

11°. Wachthuisjes met dienstlokaal (Beursplein, Oostplein, Stationsplein, Spoor-singel, Veerlaan, Tweede Rosestraat, Randweg, Vlaskade, Lange Hilleweg, Groene Zoom, Aelbrechtsplein, Marconiplein, Boschpolderplein, Ruigeplaatbrug, Spartastraat, Rusthoflaan, Schieweg, Lefèvre de Montignylaan [Hillegersberg], Schielaan [Overschie], Stationsplein [Schiedam] en Koemarktplein [Schiedam]).

Volledigheidshalve zij hier vermeld, dat op het terrein der R. E. T. aan de Schiekade in 1929 voor rekening van het Gemeente-Electriciteitsbedrijf een gelijkrichterstation werd gebouwd.

Werkzaamheden aan de gebouwen. Isaäc Hubertstraat. In het bijkantoor vond een ingrijpende verbouwing plaats en werden verschillende aanvullende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

In de centrale werkplaats werd een werkkuil geheel vernieuwd en verlengd en werden diverse veranderingen aangebracht; voorts werden de noodige voorzieningen getroffen met betrekking tot bestrating en rioleering.

Remise Kralingen. In deze remise vonden slechts kleine onderhoudswerkzaamheden plaats.

Remise Charlois. Ook in deze remise werden slechts kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Remise Delfshaven. Behalve de noodige onderhoudswerkzaamheden werden nog uitgevoerd herstellingswerkzaamheden wegens brandschade ten gevolge van brand in de Passerelstraat. Het schaftlokaal, alsmede de loodsjes, het kantoor-tje voor Weg en Werken en de garage op het achterterrein werden geschilderd.

Remise Hillegersberg. In deze remise werd een nieuw dienstlokaal voor de Afdeling Vervoer ingericht. Van het platte dak aan de achterzijde der

remise werd de dakbedekking vernieuwd; voorts werd de rioleering gedeeltelijk vernieuwd. Tenslotte werd nog ongeveer één derde gedeelte der ijzeren kapconstructie opnieuw geveerd.

Schiekade. Aan de gebouwen werden slechts de meest noodzakelijke herstellingswerkzaamheden verricht.

Autobusgarage. In de autobusgarage werden diverse voorzieningen getroffen aan deuren, enz., terwijl een centrale verwarmingsinstallatie werd aangebracht in het smeestation.

Woonhuizen. Aan de woonhuizen werden de noodige voorzieningen getroffen. In verschillende woningen werd schilder- en behangwerk verricht. Van het woonhuis aan den Schoonebergerweg werden voor- en achtergevel geveerd.

Wachtkamers. Ten gevolge van het verkorten van de lus aan het eindpunt Lange Hilleweg moest het wachthuisje aldaar circa 100 m worden verplaatst. Ook het wachthuisje in de Brielschelaan bij de Wolphaertsbocht werd ongeveer 40 m verplaatst.

De wachthuisjes aan den Schieweg en op den Spoorsingel werden gelicht. Het wachthuisje aan den Groenen Hilledijk werd verplaatst naar de Wolphaertsbocht (Carnissebuurt), terwijl het wachthuisje in de Jonker Fransstraat werd verplaatst naar den Eendrachtsweg. Het laatstgenoemde wachthuisje werd opnieuw geveerd.

Werkzaamheden in de centrale werkplaats.

De normale revisie van het rollend materieel werd uitgevoerd. Buiten de normale revisie kwamen 223 motorwagens en 15 volgwagens voor diverse reparaties naar de centrale werkplaats; bovendien kwamen 12 motorwagens en 1 volgwagen in reparatie wegens aanrijding.

Met de groote revisie van 4 semi-convertible volgwagens kwam men in 1936 gereed.

Tenslotte werden tal van werkzaamheden uitgevoerd voor het Magazijn, de Bovenleiding, de Gebouwen, enz.

Wagenpark. Het wagenpark onderging in den loop van 1936 eenige wijzigingen. Een twintigtal buiten dienst gestelde motorwagens werden verkocht. Aan het wagenpark werden toegevoegd een dienst-automobiel, een bestelwagen en 2 M.A.N.-dieselautobussen. Alzoo bestond op 31 December 1936 het wagenpark uit:

	25 motorwagens	à 33 plaatsen =	825 plaatsen
Voor de lijnen met elektrische tractie.	50 "	38 " =	1.900 "
	20 "	51 " =	1.020 "
	170 "	63 " =	10.710 "
	56 semi-convertible volgwagens	42 " =	2.352 "
	20 volgwagens	62 " =	1.240 "
	30 open volgwagens	41 " =	1.230 "
Voor den autobusdienst . . .	48 autobussen	31 " =	1.488 "
	1 autobus	28 " =	28 "
	1 "	42 " =	42 "
	1 "	39 " =	39 "
Totaal	422	met	20.874 plaatsen

Voorts: 1 directie-auto, 4 dienst-automobielen, 1 trommel-automobiël, 3 bestelwagens, 4 vrachtautomobielen, 1 kraanwagen, 3 laschautomobielen, 5 montage-automobielen, 1 Montagewagen op spoorwielen, 1 Montagewagen met paardentraction (op spoorwielen), 3 magirus-ladders, 4 sleeperswagens, 2 sleeperswagens voor railtransport, 1 aanhangrailwagen, 1 rail-transportwagen, 3 mallejans, 1 mestwagen, 1 fouragewagen, 1 haspelwagen, 1 haspelwagen op spoorwielen, 20 handwagens, 4 gesloten handwagens voor wisselreparatie, 1 open handwagen voor wisselreparatie, 11 schaftkeetwagens, 8 ijzeren vuilniswagens, 19 zoutwagens, 3 slijpwagens, 2 railreinigingswagens, 1 wisselkasten-reinigingswagen, 4 zandtransportwagens, 1 gesloten paardentramwagen, 1 open paardentramwagen en 1 omnibus.

Tractie. Door het Gemeente-Electriciteitsbedrijf te Rotterdam werd in 1936 ten behoeve van den tramdienst 19.584.265 k.W.h. geleverd, waarvoor f 784.150,98 moest worden betaald.

Ten behoeve van de centrale werkplaats en de remises werd voor beweegkracht 112.342 k.W.h. geleverd, waarvoor moest worden betaald f 7.162,72. Voor verlichting, verwarming, enz. werd geleverd 90.130 k.W.h., kostende f 9.607,43. Aan de Garage werd geleverd voor beweegkracht 26.043 k.W.h. en voor verlichting 14.201 k.W.h., waarvoor respectievelijk f 2.320,45 en f 1.451,11 moest worden betaald. Voor verlichting der wachtkamers werd geleverd 7.503 k.W.h., kostende f 1.086,29.

Door de gemeente Overschie werd voor verlichting van de wachtkamers aan de Schans en de Schielaan 166 k.W.h. geleverd, terwijl door de gemeente Schiedam voor verlichting van wachtkamers 610 k.W.h. werd geleverd. Respectievelijk werd hiervoor betaald f 48,14 en f 94,49 inclusief meterhuur.

Voor gebruik, onderhoud en vernieuwing der voedingskabels werd een bedrag van f 58.727,50 betaald.

Over 1936 werd van het Gemeente-Electriciteitsbedrijf te Rotterdam ontvangen als restitutie overeenkomstig de kolenclausule een bedrag van f 132.000,—.

Bovenleiding. De toestand der bovenleiding werd regelmatig gecontroleerd. In totaal werd, mede voor aanleg van nieuwe netgedeelten, gebruikt:

vernieuwing	4.750	Meter arbeidsdraad van 80 mm ²
bijdraden	1.542	„ „ „ 80 mm ²
aanleg Stadion-Feijenoord	6.635	„ „ „ 80 mm ²
aanleg Wolphaertsbocht	1.848	„ „ „ 80 mm ²
	<u>14.775</u>	Meter
vernieuwing	700	Meter arbeidsdraad van 65 mm ²
bijdraden	130	„ „ „ 65 mm ²
	<u>830</u>	Meter
vernieuwing	146	Meter arbeidsdraad van 50 mm ²
bijdraden	158	„ „ „ 50 mm ²
	<u>304</u>	Meter

Voor den aanleg van de bovenleiding naar het Stadion-Feijenoord werd nog gebruikt: 1.650 m draagkabel van 120 mm² en 350 m draagkabel van 50 mm².

Hier volgt een overzicht van de voornaamste werkzaamheden. In verband met den bouw van het Stadion-Feijenoord, moest voor de verbinding met dit stadion een nieuwe bovenleiding worden aangelegd. Ten behoeve van een betere stroomvoorziening van dit netgedeelte werd een nieuw voedingpunt aangelegd aan den Kreekweg nabij de Gasfabriek, terwijl het bovenleidingnet vanaf dit voedingpunt tot aan het Stadion-Feijenoord werd geconstrueerd met twee rijdraden van 80 mm² en een draagkabel van 120 mm² boven elk spoor.

De netswijziging bracht met zich mede de aanleg van een nieuwe bovenleiding in de Wolphaertsbocht vanaf de Carnisselaan tot aan het kruispunt Brielschelaan-Boergoenschenvliet. Voorts werd de bovenleidingconstructie aan de Zaagmolenbrug gewijzigd en in aansluiting hieraan werd het bovenleidingnet in de Crooswijkschestraat en op de Linker Rottekade gedeeltelijk vernieuwd.

In verband met de verplaatsing van het eindpunt van lijn 9 aan den Langen Hilleweg werd de bovenleiding ter plaatse verlegd en gedeeltelijk vernieuwd. Voorts werd vernieuwd de bovenleiding in de Vierambachtsstraat, boven het kruispunt 's-Gravendijkwal-Middellandstraat, op de Zuidblaak, in de Westerstraat en ten deele ook in de Scheepstimmermanslaan.

Tengevolge van door de gemeente Hillegersberg uitgevoerde bestratings- en rioleeringswerkzaamheden moest een groot gedeelte van de bovenleidingpalen aan den Straatweg en in de Dorpsstraat te Hillegersberg worden verplaatst.

Het verven van palen bleef in hoofdzaak beperkt tot die netgedeelten, waar palen werden gezet of verplaatst.

Tenslotte dient vermeld te worden, dat in den loop van 1936 een zevental draadbreuken voorkwamen.

Electriche wissels. In den loop van 1936 kwamen door de netswijziging 17 electriche wissels te vervallen, terwijl 4 weder op andere plaatsen werden ingebouwd. Op 31 December 1936 waren in totaal 68 electriche wissels in bedrijf, tegen 81 op 31 December 1935.

Kracht en verlichting. Aan de kracht- en verlichtingsinstallaties werden de noodige voorzieningen getroffen. Verschillende kleine uitbreidingen en wijzigingen vonden plaats.

Paarden. Op 31 December 1935 waren 8 paarden aanwezig. In den loop van 1936 werd één paard, dat voor den dienst niet meer bruikbaar was, verkocht. Ter vervanging hiervan werd nog geen ander aangekocht, zoodat op 31 December 1935 het aantal aanwezige paarden 7 bedroeg.

De kosten voor voeding der paarden bedroegen over 1935: f 2.552,61, d.i. per paard en per dag f 0,81 tegen f 1,— over 1935, f 0,89 over 1934 en f 0,74 over 1933.

Verbruikt werden: 23.703 kg haver en 29.100 kg hooi.

Vervoer. In 1936 heeft de R. E. T. 305.986 reizigers meer vervoerd dan in 1935. Dit beteekent een vooruitgang van 0,54 %.

Op de lijnen met elektrische tractie werd een vooruitgang van 516.422 reizigers geboekt; d.i. 1,06 %. Deze vooruitgang is het gevolg van het op 1 Juli 1936 ingevoerde nieuwe tarievenstelsel. Vergelijkt men het tweede halfjaar van 1936 met het overeenkomstige tijdvak van het voorafgaande jaar, dan blijkt, dat op de lijnen met elektrische tractie een vooruitgang is geboekt van 2.113.356 reizigers, d.i. 8,64 %. De toeneming van het aantal reizigers was echter niet voldoende om de verminderde opbrengst per reiziger te compenseren.

Het gemiddeld aantal vervoerde reizigers per wagenkilometer op alle elektrisch geëxploiteerde lijnen tezamen steeg van 3,10 (over 1935) tot 3,22. De opbrengst per wagenkilometer daalde van 27,55 cts. (over 1935) tot 25,43 cts.

Het aantal reizigers, dat op de lijnen met elektrische tractie gebruik maakte van knipkaarten, bedroeg over het tweede halfjaar 10.202.744, d.w.z. 38,39 % van het op deze lijnen in totaal vervoerde aantal reizigers gedurende dit tijdvak (tegen 17,67 % over het eerste halfjaar van 1936).

Voor alle lijnen met elektrische tractie tezamen bedroeg het maximum aantal vervoerde reizigers op één dag 230.738, welk resultaat op Nieuwjaarsdag werd bereikt.

Het aantal afgelegde motorwagenkilometers bedroeg voor alle elektrisch geëxploiteerde lijnen gezamenlijk 13.794.786; het aantal afgelegde bijwagenkilometers bedroeg 1.560.111. In totaal werden alzoo 15.354.897 wagenkilometers afgelegd.

Het aantal afgelegde autobuskilometers bedroeg 3.594.315.

Op de autobuslijnen werd een achteruitgang van 210.436 reizigers geboekt, d.i. 2,66 %.

Het gemiddeld aantal vervoerde reizigers per wagenkilometer op alle autobuslijnen tezamen bedroeg 2,15 tegen 2,36 over 1935.

Het aantal reizigers dat op de autobuslijnen gebruik maakte van knipkaarten bedroeg over het tweede halfjaar 1.024.044, d.w.z. 26,67 % van het op deze lijnen in totaal vervoerde aantal reizigers gedurende dit tijdvak (tegen 15,63 % over het eerste halfjaar van 1936).

Voor alle autobuslijnen gezamenlijk bedroeg het maximum aantal vervoerde reizigers op één dag 41.754, welk resultaat op Nieuwjaarsdag werd bereikt.

In 1936 werden afgegeven 541 jaarabonnementen (f 58.563,33, waarvan f 56.838,33 ten bate van de elektrisch geëxploiteerde lijnen) en 7.684 maandabonnementen (f 61.494,—, waarvan f 54.776,82 ten bate van de elektrisch geëxploiteerde lijnen). Bovendien werden over 1936 post-abonnementen uitgegeven tot een totaal bedrag van f 6.940,—.

Aan de Politie te Rotterdam werden verstrekt 120 jaarabonnementen, vertegenwoordigend een bedrag van f 15.000,—.

Van Januari t/m Juli 1936 werden 9.026 schoolkaarten (f 20.607,51) voor de lijnen met elektrische tractie en 2.060 (f 4.878,99) voor de autobuslijnen verstrekt. Bij den aanvang van het nieuwe schooljaar (September 1936) werden nieuwe schoolkaarten ingevoerd.

Aan Van Ditmar's Kiosken-Onderneming werden in 1936 verkocht 383.494 witte (à f 1,10) en 4.831 oranje (à f 0,55) knipkaarten, vertegenwoordigend een waarde van f 424.500,45, benevens 986.750 stuks der met de tariefswijziging van 1 Juli

1936 ingevoerde knipkaarten (inclusief schoolkaarten) ten bedrage van f 670.565,—.

Het aantal aan Van Ditmar's Kiosken-Onderneming in depôt gegeven kaarten bedroeg op 31 December 1936: 39.200, vertegenwoordigend een waarde van f 28.535,—.

Aan de conducteurs waren op 31 December 1936 kaarten in depôt gegeven voor een totale waarde van f 69.073,75.

Door het Hoofdbureau der R. E. T. werden in 1936 kaarten direct aan conducteurs en aan het publiek verkocht voor in totaal f 27.996,70.

Tot ultimo December 1936 werd aan het publiek gerestitueerd voor, tengevolge van het op 15 October 1931 in werking getreden tarief, vervallen knipkaarten een bedrag van f 29,35. In totaal heeft dus in 1936 de verkoop van kaarten opgebracht f 1.123.032,80 tegen f 963.768,76 in 1935.

De Directeur,
NIEUWENHUIS.

Bijlage I.

Specificatie der Kapitaalbedragen.

Volgens de Balans op 31 December 1935	f	10.767.629,59
In 1936 verwerkte materialen met betrekking tot in werk- verschaffing uitgevoerde werken	„	1.893,94
	f	10.769.523,53
Af:		
Opbrengst 20 motorwagens	f	1.666,—
Opbrengst 1 paard.	„	140,—
	„	1.806,—
	f	10.767.717,53
Af: Afschrijvingen	„	1.089.097,—
	f	9.678.620,53

<i>Meubilair en Kantoorbehoefden.</i> overgenomen van R. E. T. M. Afschrijv.: t/m. 31 Dec. 1935 . dito over 1936 .	f f 29.090,75 " 3.500,—	f 35.090,75 " 32.590,75 f 42.701,81 " 140,— f 42.561,81 " 39.802,75 f 146.014,28 " 87.608,— f 57.023,30 ⁵ " 5.760,00 ⁵ f 13.222,83 " 17.012,77 " 632,58 " 202.711,20 ⁵ " 1.273,38 " 3.794,63 f 116.123,28 " 25,— " 69.073,75 " 349,32 " 1.513,66 f 221.673,08 " 58.623,32 f 280.296,40 " 192.834,— f 1.832,58 " 1.407,90 " 550,— " 121,43 " 43.198,89	" 55.930,24 " 2.500,— " 2.759,06 " 58.406,28 " 51.263,30 " 238.647,39 ⁵ " 187.085,01 " 87.462,40 " 47.110,80 f 11.426.621,15 ⁵ " 2.051.657,77 ⁵ f 13.478.278,93
<i>Hulpvoertuigen en Paarden.</i> overgenomen van R. E. T. M. Af: Verkocht in 1936	f 35.502,75 " 4.300,—		
<i>Vrachtautomobielen enz.</i> aangeschaft door R. E. T. Afschrijv.: t/m. 31 Dec 1935 . dito over 1936 .	f 65.706,— " 21.902,—		
<i>Wachtklokken.</i> aangeschaft door R. E. T. Afschrijv.: t/m. 31 Dec. 1935 . dito over 1936 .	f 4.320.00 ⁵ " 1.440,—		
Uniformen Magazijn Weg en Werken. . . Fourage—Magazijn Goederen—Magazijn. Magazijngoederen in bewerking Nog te ontv. schadevergoedingen 1936	. .	f 13.222,83 " 17.012,77 " 632,58 " 202.711,20 ⁵ " 1.273,38 " 3.794,63 f 116.123,28 " 25,— " 69.073,75 " 349,32 " 1.513,66 f 221.673,08 " 58.623,32 f 280.296,40 " 192.834,— f 1.832,58 " 1.407,90 " 550,— " 121,43 " 43.198,89	" 51.263,30 " 238.647,39 ⁵ " 187.085,01 " 87.462,40 " 47.110,80 f 11.426.621,15 ⁵ " 2.051.657,77 ⁵ f 13.478.278,93
Debiteuren Voorschotten Conducteurs (knipkrt. in depôt) Werken voor derden. Nog te innen pensioenbijdragen Disagio op 4 1/2 % leen. Gem. Idem 4 % idem Afschrijv.: t/m. 31 Dec. 1935 . dito over 1936 .	. f 150.790,— " 42.044,—	f 116.123,28 " 25,— " 69.073,75 " 349,32 " 1.513,66 f 221.673,08 " 58.623,32 f 280.296,40 " 192.834,— f 1.832,58 " 1.407,90 " 550,— " 121,43 " 43.198,89	" 187.085,01 " 87.462,40 " 47.110,80 f 11.426.621,15 ⁵ " 2.051.657,77 ⁵ f 13.478.278,93
Disagio op 4 3/4 % leen. Gem. dito 4 1/4 % idem dito 4 % idem dito 3 3/4 % idem dito 4 % idem Nadeelge saldo	. .	f 1.832,58 " 1.407,90 " 550,— " 121,43 " 43.198,89	" 47.110,80 f 11.426.621,15 ⁵ " 2.051.657,77 ⁵ f 13.478.278,93

Bijlage III. Debet.					
Bedrijfsrekening over het jaar 1936.					
Hoofdstuk.	Omschrijving.	Bedrag.	Hoofdstuk.	Omschrijving.	Credit. Bedrag.
1	Beweegkracht	f 716.974,19	1	Opbrengst reizigersvervoer.	f 4.836.846,68
2	Salarissen en loonen van Controleurs, Bestuurders, Conducteurs, Chauffeurs, enz.	" 1.924.506,58	2	Huren van gebouwen en terreinen	" 12.838,43
3	Onderhoud en schoonhouden van het rollend materieel	" 792.040,39	3	Opbrengst reclame	" 18.394,06
4	Onderhoud en vernieuwing der trambanen (incl. bestrating)	" 370.988,70	4	Verhaal van bijdragen voor eigen-, en weduwen- en weezenpensioenen	" 338.893,69
5	Onderhoud en vernieuwing der bovenleiding	" 89.689,59	5	Diversen	" 66.359,18 ⁵
6	Algemeene kosten der centrale werkplaats, depôts en garage	" 182.495,45		Saldo verlies	" 2.051.657,77 ⁵
7	Onderhoud van gebouwen	" 53.340,13			
8a	Overige kosten	" 131.682,50			
8b	Wachigelden.	" 245.710,77			
9	Uniformen	" 33.722,93			
10	Salarissen van Directie, afdelingscheffs, toezicht houdende ambtenaren, kantoorpersoneel enz.	" 186.869,53			
11	Bureaukosten en administratiebehoeften (incl. vervoerbiljetten)	" 43.007,53 ⁵			
12	Assurantiën	" 21.517,36			
13	Belastingen, retributiën, enz.	" 139.346,35			
14	Ziekengelden en andere ondersteuning	" 102.918,96			
15	Ongevallenverzekering	" 29.811,09			
16	Rentezegels Invaliditeitswet	" 1.141,39 ⁵			
17	Pensioenbijdragen	" 490.078,57			
18	Interest	" 501.353,55			
19	Afschrijvingen	" 1.131.141,—			
20	Bijdrage Pensioenfonds Trampersoneel	" 14.102,18			
21	Restitutie Forensenbelasting	" —,—			
22	Brandstof voor tractie der autobussen	" 122.551,07			
		f 7.324.989,82			f 7.324.989,82

Reizigersvervoer op de lijnen in Rotterdam en in Schiedam en op de lijnen van Rotterdam naar So

Overschie en Hillegersberg (vervoercijfers per lijn).

Aantal vervoerde reizigers.												
	Jaar.	Lengte in K.M. heen en terug op 1 Januari.										
			Januari.	Februari.	Maart.	April.	Mei.	Juni.	Juli.	Augustus.	September.	October.
I. Tramlijnen. ¹⁾												
Totaal van de autobushlijnen	1936 1935	74,800 67,100	711,543 663,886	636,178 615,584	623,201 644,228	664,331 672,105	640,531 652,302	574,952 650,307	612,329 595,684	608,036 645,757	611,058 722,670	649,538 669,912
Totaal van tram- en autobushlijnen	1936 1935	346,879 339,402	4,907,014 4,847,450	4,379,670 4,450,782	4,335,623 4,632,946	4,574,473 4,871,429	4,461,011 4,737,598	4,026,401 4,768,597	4,760,280 4,375,908	4,884,339 4,746,930	5,019,332 4,870,298	5,100,494 4,749,644
Andere ontvangsten.	1936 1935											
Totale ontvangsten	1936 1935											

- ¹⁾ Toestand op respectievelijk 1 Januari 1936 en 1 Januari 1935.
- ²⁾ Uitsluitend binnen de Gemeente Schiedam geëxploiteerd.
- ³⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 geëxploiteerd over het traject Honingerdijk—Beursplein—Nieuwe Binnenweg—Schiedamscheweg—Schiedam.
- ⁴⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 werd het eindpunt Groene Hilledijk verlegd naar den Groene Zoom.
- ⁵⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 geëxploiteerd over het traject Spangen—Vierambachtsstraat—West-Kruiskade—Cool-singel—Beursplein—Oude Dijk.
- ⁶⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 in exploitatie genomen.
- ⁷⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 opgeheven.
- ⁸⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 werd het eindpunt Aert v. Nesstraat verlegd naar het Station D.P. en met ingang van 28 November 1936 bij wijze van proef opnieuw verlegd naar de Gerrit Jan Mulderstraat.
- ⁹⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 vanaf den Nieuwen Binnenweg door de Mathenesserlaan naar het Mathenesserplein.
- ¹⁰⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 geëxploiteerd over het traject Ruigelaatbrug—Kruiskade—Provenierssingel—Zaagmolenstraat—Oude Dijk.
- ¹¹⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 geëxploiteerd over het traject Schiedamscheweg—Oude Dijk—Goudschesingel—Oude Dijk.
- ¹²⁾ Sedert 1 Juli 1936 werd de onderhouden op de traject Van Hogerlaan—Oude Dijk—Goudschesingel—Oude Dijk.
- ¹³⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 geëxploiteerd over het traject Station D.P. aan de Oude Dijk—Zaagmolenstraat—Oude Dijk.
- ¹⁴⁾ Met ingang van 1 Juli 1936 geëxploiteerd over het traject Station D.P. aan de Oude Dijk—Zaagmolenstraat—Oude Dijk.